

D 4/10

Revisorsnämnden (RN) har mottagit två anmälningar mot auktoriserade revisorn A-son och har därför öppnat dessa disciplinärenden. Det första ärendet (dnr 2009-501) avser en anmälan från Finansinspektionen (FI) i vilken FI hävdar att A-son, vid revisionen av ett försäkringsaktiebolag, inte har haft grund för att uttala att årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (1995:1560). Det andra ärendet (dnr 2009-820) avser en anmälan där företrädare för en revisionsklient (aktiebolag) till A-son bl.a. anser att denne borde ha påtalat brister i bolagets årsredovisningar i fråga om ingångna leasingavtal.

Dnr 2009-501

Anmälan från FI avser perioden den 20 december 2006 - den 31 december 2007, bolagets första räkenskapsår. Bolaget avgav den 31 januari 2008 en årsredovisning över vilken A-son den 20 mars samma år avlämnade en revisionsberättelse enligt standardutformningen. Årsredovisningen antogs på ordinarie bolagsstämma. FI granskade denna årsredovisning inom ramen för sin tillsynsverksamhet och fann därvid en rad brister, se beslutsbilaga 1. Bolaget korrigerade därefter årsredovisningen. Den korrigerade årsredovisningen, som FI anser kan accepteras, antogs på extra bolagsstämma. A-son avgav en revisionsberättelse enligt standardutformningen även för den senare årsredovisningen.

FI anser att A-son med anledning av bristerna i den första årsredovisningen i sin revisionsberättelse över denna skulle ha uttalat att den inte upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och att den inte ger en rättvisande bild av bolagets resultat och ställning enligt god redovisningssed i Sverige.

A-son har anfört följande.

FI:s sammanställning över bristerna i den först upprättade årsredovisningen är i allt väsentligt korrekt i sak. Den upptar emellertid ett antal mindre väsentliga avvikelser och i vissa fall rena bagateller.¹ Vid tidpunkten för avgivandet av revisionsberättelsen över den första årsredovisningen ansåg han att årsredovisningen trots allt kunde anses uppfylla kraven även om den inte var uppställd och fullständig enligt gällande föreskrifter. Det torde vara ostridigt att den första årsredovisningen ändå ger en rättvisande bild. Siffrorna i granskat bokslut överensstämde med resultaträkningen och balansräkningen i båda årsredovisningarna och några väsentliga felaktigheter förelåg inte. Han uppmärksammade i allt väsentligt de brister i den första årsredovisningen som FI påtalat. Han lät en inom revisionsbyrån verksam expert på redovisningsregler för försäkringsbolag granska den första årsredovisningen. Bolagets förslag hade upprättats på engelska. Den anlitate experten lämnade sina synpunkter till bolaget i en promemoria och påtalade även att årsredovisningen måste avlämnas på svenska. Bolaget svarade att en ny version självklart skulle upprättas. När A-son fick del av den svenska versionen konstaterade han att de framförda synpunkterna inte hade beaktats. Han bedömde dock att den kunde anses uppfylla gällande krav, även om det var ett gränsfall. Det var bolagets första räkenskapsår och man hade bedrivit begränsad verksamhet under endast tre månader. Ledningen i bolaget var utländsk och all kommunikation skedde på engelska. Efter att FI under hösten 2008

¹ Vad gäller FI:s påpekande angående avsaknad av vinstdisposition (se beslutsbilaga 1 punkten b) anser dock A-son att FI har fel.

inlett en utredning av bolagets verksamhet beslutade bolagets ledning att upprätta en ny årsredovisning, trots att något sådant krav inte hade ställts. Han förslog då att bolaget skulle anlita en annan revisionsbyrå för detta uppdrag vilket också skedde. Han har tidigare erfarenhet av revision i ett antal större försäkringsbolag. Han har också varit av FI utsedd revisor i kreditmarknadsbolag och i värdepappersinstitut.

A-son har i sitt yttrande till RN lämnat ett antal exempel på brister som han bedömt vara oväsentliga. RN har vidare tagit del av den promemoria som den av A-son anlidade experten tillställt bolaget och som i flera avseenden tar upp samma brister som FI påtalat. Exempelvis nämns i promemorian att det i förvaltningsberättelsen saknas en redovisning av skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat och bolagets konsolidering med avseende på kapitalstyrka, resultatanalys samt att det föreligger brister i driftskostnadsanalysen (jfr beslutsbilaga 1).

RN gör följande bedömning.

RN konstaterar att de brister som påtalats i bolagets första årsredovisning i allt väsentligt rör presentationen av redovisningen och att de inte har inverkat på bolagets faktiskt redovisade resultat och ställning. Emellertid måste en läsare av en årsredovisning, i synnerhet i ett företag som står under FI:s tillsyn, kunna förvänta sig att den information som ska finnas enligt gällande regler också kan återfinnas i årsredovisningen och att den redovisas enligt lag och föreskrifter.

RN delar A-sons uppfattning att vissa av FI åberopade brister i bolagets första årsredovisning sedda var för sig inte framstår som väsentliga. Det får också vägas in att det var bolagets första räkenskapsår och att någon egentlig verksamhet endast hade bedrivits under tre månader. Sammantaget anser dock RN att bolagets första årsredovisning måste anses behäftad med ett så stort antal formella brister, varav A-sons expert på revisionsbyrån påtalat vissa, att A-son borde ha vidtagit ytterligare åtgärder gentemot bolaget. RN anser att A-son, när han fick del av den svenska versionen av årsredovisningen, skulle ha påtalat de kvarvarande bristerna till bolaget. Om bolaget inte åtgärdade bristerna, skulle han ha lämnat en skriftlig erinran till styrelsen, se 10 kap. 12 § försäkringsrörelselagen (1982:713). För det fall rättelse trots detta inte skedde skulle han, mot bakgrund av det förhållandevis stora antalet formella fel, ha anmärkt i revisionsberättelsen att årsredovisningen inte i alla delar hade utformats enligt gällande krav. Genom att inte göra detta har A-son åsidosatt sina skyldigheter som revisor.

Dnr 2009-820

Anmälan, som har ingivits av företrädare för ett av A-son reviderat aktiebolag, avser räkenskapsåren 2004/2005 (bolagets första) samt 2006 och 2007. Verksamheten i bolaget bestod i att tillhandahålla ett antal organisationer IT-tjänster. Dessa organisationer var även ägare till bolaget. Investeringarna i bolaget finansierades via operationell leasing. Bolagets åtaganden för framtida leasingbetalningar (hyror för leasade anläggningstillgångar – RN:s anm.) växte från starten i snabb takt. Trots att åtagandena var mycket omfattande fanns inga uppgifter om dessa i bolagets årsredovisningar för de aktuella räkenskapsåren. Anmälaren anser att årsredovisningarna utan denna information inte har gett en rättvisande bild av bolagets ”ekonomiska status”.

A-son har anfört följande.

Det stämmer att ingen av de aktuella årsredovisningarna innehåller uppgifter om bolagets leasingåtaganden. Bolagets verksamhet startades under år 2005. Ändamålet med verksamheten var att tillhandahålla de aktuella organisationerna IT-tjänster, innefattande löpande drift och underhåll, utveckling etc. Bolaget skulle inte generera vinster utan syftet var att reducera kostnader för ägarna. Detta bidrog dock till att bolaget var i löpande behov av annan finansiering

för att kunna uppfylla sitt syfte. Bolagets verksamhet finansierades till viss del genom aktieägartillskott. Därutöver skedde finansiering externt genom hyresavtal med en av de leverantörer som bolaget anlitat. Bolagets ägare ställde i april 2005 självständigt samt solidariskt såsom för egen skuld ut borgen för dessa åtaganden. Den årliga hyreskostnaden redovisades i resultaträkningarna som rörelsekostnad. Aktieägarna, som tillika är bolagets kunder, gjordes därmed varje år medvetna om bolagets kostnader, inklusive den årliga hyreskostnaden och var som borgensmän medvetna om förpliktelserna mot leverantören. Till detta kommer att ägarna rimligen via styrelsrepresentation och aktiva ägarmöten måste ha haft insikt i vad bolagets kostnader inrymde. Bolaget inhandlade eller leasade inte några IT-produkter för sin egen verksamhet. Syftet var endast att allt vad bolaget införskaffat och skapat skulle tillhandahållas dess ägare, tillika kunder, enligt kravspecifikationer. Därmed kom bolagets leasingåtaganden att motsvaras av ett åtagande från en eller flera ägare. Bolagets "nettoåtagande" har därmed varit 0 kr. Till detta kommer, som nämnts ovan, att ägarna hade ingått en solidarisk borgen för bolagets förpliktelser. Mot bakgrund därav betraktade såväl bolagets ledning som han själv leasingavtalen som åtaganden för bolagets ägare. Ingen av de inblandade reflekterade över att upplysning om leasingåtagandena skulle ha lämnats i årsredovisningarna.

RN har tagit del av de aktuella årsredovisningarna. Av de uppgifter A-son lämnat framgår att bolagets ackumulerade leasingåtaganden vid utgången av räkenskapsåren 2004/2005, 2006 och 2007 uppgick till respektive ca 8 mnkr, 18 mnkr och 31 mnkr. Av årsredovisningarna för dessa år kan utläsas att omsättningen uppgick till respektive ca 5,2 mnkr, 13,7 mnkr och 15,6 mnkr samt att balansomslutningen uppgick till respektive ca 3,1 mnkr, 9,8 mnkr och 12,6 mnkr.

RN gör följande bedömning.

Det kan konstateras att bolagets ackumulerade leasingåtaganden samtliga tre år har varit väsentliga i förhållande till den redovisade omsättningen och balansomslutning.

Bolaget har i årsredovisningen för räkenskapsåret 2004/2005 uppgett att tillämpade redovisningsprinciper överensstämmer med årsredovisningslagen (1995:1554) och Bokföringnämndens allmänna råd. I årsredovisningarna för år 2006 och 2007 sägs att de redovisningsprinciper som tillämpas överensstämmer med årsredovisningslagen och Bokföringnämndens allmänna råd samt med god redovisningssed.

Av 6 kap. 1 § 1 årsredovisningslagen följer att förvaltningsberättelsen ska innehålla upplysning om sådana förhållanden som inte ska redovisas i balansräkningen, resultaträkningen eller i noterna men som är viktiga för bedömningen av utvecklingen av företagens verksamhet, ställning och resultat. Av vad som sägs i BFN U 96:6 framgår att upplysning bör lämnas om speciella omständigheter i den mån årsredovisningen i övrigt inte ger tillräcklig information. Som exempel nämns leasing av anläggningstillgångar. Vidare följer av BFNAR 2000:4 att en leasetagare ska lämna tilläggsupplysningar i årsredovisningen om periodens leasingkostnader, exklusive hyra för lokaler.

Enligt RN:s mening har bolaget under samtliga tre aktuella räkenskapsår brutit i båda ovan nämnda avseenden. Detta borde A-son ha påtalat för ledningen och för det fall rättelse inte skett anmärkt på i sina revisionsberättelser. Genom att underlåta detta har han åsidosatt sina skyldigheter som revisor. Vad A-son anfört om att förhållandena var kända för ägarna medför ingen annan bedömning eftersom en årsredovisning i ett aktiebolag riktar sig även till andra intressenter.

Sammanfattning samt fråga om disciplinär åtgärd

A-son har åsidosatt sina skyldigheter som revisor i försäkringsaktiebolaget genom att inte vidta erforderliga åtgärder med anledning av att årsredovisningen i flera avseenden inte var utformad enligt gällande krav. I det andra uppdraget har han åsidosatt sina skyldigheter genom att inte påtala, alternativt i revisionsberättelsen anmärka på bristerna i bolagets redovisning av leasingåtaganden. Han ska därför meddelas en disciplinär åtgärd. Vid en samlad bedömning finner RN att omständigheterna är sådana att erinran är en tillräcklig åtgärd.

Med stöd av 32 § andra stycket revisorslagen (2001:883) meddelar RN A-son erinran.

Ärendena har avgjorts av RN genom dess tillsynsnämnd. I beslutet har deltagit hovrättspresidenten Sten Andersson, ordförande, hovrättspresidenten Gunnel Wennberg, vice ordförande, rättschefen Vilhelm Andersson, advokaten Rune Brännström, auktoriserade revisorn Bertel Enlund, direktören Per-Ola Jansson, skattejuristen Kerstin Nyquist och auktoriserade revisorn Anita Österholm. Vid ärendenas slutliga handläggning har i övrigt närvarit direktören Peter Strömberg, chefsjuristen Adam Diamant, auktoriserade revisorn Göran Raspe samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson som har föredragit ärendena.